

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Viite: Hallituksen esitys HE 174/2026 vp

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI VUODEN 2027 TULO- VEROASTEIKOSTA JA TULOVEROLAIN MUUTTAMISESTA SEKÄ ERÄIKSI MUIKSI VERO- LAEIKSI (HE 174/2026 VP)

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt Suomen Veroasiantuntijat ry:n (”SVA”) lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi vuoden 2027 tuloveroasteikosta ja tuloverolain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi verolaeiksi (HE 174/2026 vp).

SVA kiittää annetusta lausuntomahdollisuudesta ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Tässä lausunnossa käsitellään työsuhdeoptioiden veronmaksun lykkäämistä koskevaa sääntelyä sekä työsuhteeseen perustuvia henkilöstöanteja koskevan tuloverolain 66 a §:n soveltamisalan laajentamista.

SVA katsoo, että hallituksen esitys on kehittynyt oikeaan suuntaan lausuntokierroksen jälkeen. Erityisesti option käyttöajan lyhentäminen 24 kuukaudesta 12 kuukauteen on tervetullut muutos. Myös osakkeen arvon alenemisen huomioinen osakkeita luovutettaessa on merkittävä parannus.

SVA toteaa, että eräiltä osin sääntely kaipaa edelleen tarkennuksia ja täsmennyksiä, joita SVA esittää valtiovarainvaliokunnan harkittavaksi.

SVA kiinnittää jäljempänä erityistä huomiota lykätyn ansiotuloveron maksuunpanoon perintötilanteissa, ilmoitusmenettelyn hallinnolliseen toteutukseen, kohdeyhtiötä koskevien edellytysten tulkintaan konsernirakenteissa.

1. Työsuhdeoptioita koskevat muutokset

Työsuhdeoptioiden veronmaksun lykkäys ja lykkäyksen päätyminen

Hallituksen esityksen mukaan työsuhdeoptioon perustuva etu verotettaisiin edelleen option käyttövuoden verotuksessa, mutta edun perusteella määräytyvän veron maksu voitaisiin lykätä osakkeiden luovutusvuoden verotukseen ilman korkoa, jos lykkäyksen edellytykset täyttyvät. Ehdotuksella ei ole tarkoitus muuttaa työsuhdeoptioedun veronalaisuutta, tulolaji-jaottelua, kertymisperiaatteen soveltamista tai Suomen verotusoikeuden määräytymistä koskevia nykyisiä periaatteita, vaan ainoastaan säännellä Suomessa maksettavaksi määrätyn veron maksuajankohtaa. Hallituksen esitykseen on lausuntokierroksen jälkeen lisätty huojennus osakkeen arvon alenemistilanteita varten: lykätystä verosta vähennettäisiin 30 prosenttia osakkeiden luovutustappiosta ja lykättyä veroa määrättäisiin maksuun enintään osakkeiden luovutushintaa vastaava määrä vähennettynä hankintamenolla. Tämä korjaa osin SVA:n

aikaisemmassa lausunnossa esittämää huolta. SVA pitää muutosta merkittävänä parannuksena, mutta kiinnittää erityistä huomiota perintötilanteisiin.

Perintötilanteita koskeva ratkaisu on SVA:n näkemyksen mukaan ongelmallinen. Hallituksen esityksen mukaan osakkeiden siirtyminen osituksessa, perintönä tai lahjana rinnastettai siin lykätyn veron maksuunpanossa osakkeiden luovutukseen ja lykätty vero määrättäisiin maksettavaksi kyseisen vuoden verotuksessa. Kuolinpesälle lykätty vero määrättäisiin maksettavaksi vainajan kuolinvuoden verotuksessa. Käytännössä yhtiöllä ei kuitenkaan aina ole riittävästi kassavaroja omien osakkeiden lunastamiseen, jolloin kuolinpesälle voi kasautua merkittävä maksurasitus lykätyn ansiotuloveron nopeasta maksuunpanosta.

SVA kiinnittää huomiota siihen, että lykättyyn ansiotuloveroon perintötilanteessa ei sisälly vastaavia maksuaikaa koskevia helpotuksia kuin perintöverolle on mahdollista saada. Perintövero maksetaan normaalisti kahdessa erässä noin 3–5 kuukauden kuluessa verotuspäätöksestä, mutta perintöveroa ei lähetetä ulosottoon ennen kuin ensimmäisestä eräpäivästä on kulunut kymmenen vuotta. Lykättyyn ansiotuloveroon vastaavaa käytännön maksuaikaa ei nyt sisälly, vaan se tulee maksettavaksi välittömästi kuolinvuoden verotuksessa. Eduskuntakäsittelyssä voisi olla syytä harkita, että kuolinpesälle määrättävään lykättyyn ansiotuloveroon sovellettaisiin vastaavia maksuaikaa koskevia helpotuksia kuin perintöveroon tai voisiko lykätyn ansiotuloveron osalta mahdollista myöntää lisälykkäystä esimerkiksi kymmeneksi vuodeksi kuolinhetkestä kuitenkin enintään osakkeiden luovutusvuoteen saakka, koska kasvuyhtiön osakkeita ei voida aina realisoida välittömästi kuoleman jälkeen. Olennaista on, ettei kuolinpesä joudu suorittamaan merkittävää ansiotuloveroa ennen kuin osakkeiden realisointi on tosiasiallisesti mahdollista.

Ilmoitusmenettely ja osakekohtainen seuranta

Hallituksen esityksen mukaan verovelvollisen tulisi vuosittain ilmoittaa Verohallinnolle, onko lykkäyksen piirissä olevia osakkeita luovutettu. Jos ilmoitusta ei annettaisi, osakkeet katsottaisiin lykätyn veron maksuunpanossa luovutetuiksi ja lykätty vero määrättäisiin kannettavaksi kyseisen vuoden verotuksessa.

SVA pitää hallituksen esityksen perusteluissa kuvattua menettelyä lähtökohtaisesti toimivana. Perustelujen mukaan tarkoituksena on, että lykätty vero näkyisi vuosittain esitetyllä veroilmoituksella. Jos verovelvollinen on ilmoittanut työnantajalleen vaativansa lykkäystä ja työnantaja on antanut ilmoituksen tulorekisteriin, lykätty vero näkyisi jo valmiiksi esitetyllä veroilmoituksella. Verotusmenettelyistä annetun lain 7 §:n 4 momentin mukaan siltä osin kuin verovelvollinen ei ilmoita muutoksia esitetyyn veroilmoitukseen, hänen katsotaan antaneen veroilmoituksen esitetyt tietojen mukaisena. Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että lykkäys jatkuisi ilman erillistä toimenpidettä, kun tiedot ovat esitetyllä veroilmoituksella oikein.

SVA pitäisi perusteltuna, että valtiovarainvaliokunta vahvistaisi mietinnössään, että lykätty vero on tarkoitettu näkymään vuosittain esitetyllä veroilmoituksella tulorekisteri-ilmoituksen perusteella ja että lykkäys jatkuu, ellei verovelvollinen ilmoita osakkeiden luovutuksesta tai halua keskeyttää lykkäystä. Näin vältettäisiin tahattomat oikaisuvaatimusprosessit.

Kohdeyhtiötä koskevat vaatimukset – elinkeinotoiminnan harjoittaminen ja muu omaisuus

Hallituksen esityksen lain sanamuoto edellyttää, että kohdeyhtiö harjoittaa elinkeinotoimintaa ja että yhtiön omaisuus muodostuu pääosin muusta kuin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 12 a §:ssä tarkoitettusta omaisuudesta viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen perusteella laskettuna. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan kuitenkin, että sääntelyä on tarkoitettu tulkittavaksi tavoitteen mukaisesti myös konsernirakenteissa toimivien yhtiöiden kohdalla ja että rajoitukset eivät estäisi säännöksen soveltumista startup- ja kasvuyrityksille tyypillisissä konsernirakenteissa. SVA toteaa, että hallituksen esityksen ehdotettu tuloverolain 66 §:n sanamuoto ja perustelut ovat tältä osin ristiriidassa. Konsernirakenteissa emoyhtiön taseessa tytäryhtiöosakkeet voivat muodostaa pääosan omaisuudesta, ja omistusrakenne voi olla aidoista liiketoiminnallisista syistä moniportainen. Ylimmän emoyhtiön tase voi muodostua käytännössä vain yhden tytäryhtiön osakkeista, jotka saatetaan verotuksessa katsoa EVL 12 a §:ssä tarkoitetuksi muuksi omaisuudeksi.

SVA pitäisi perusteltuna, että hallituksen esityksessä olevaa säännöstä muutettaisiin tältä osin ja poistettaisiin vaatimus elinkeinotoiminnan harjoittamisesta sekä vaatimus omaisuuden muodostumisesta pääosin muusta kuin EVL 12 a §:ssä tarkoitettusta muusta omaisuudesta. Tämä olisi linjassa sääntelyn tavoitteen kanssa, sillä tarkoituksena on kohdentaa verotuki elinkeinotoimintaa harjoittaviin konserneihin, ei rajata konsernirakenteita sääntelyn ulkopuolelle.

2. Henkilöstöanteja koskevat muutokset

Henkilöstöannit konserneissa

SVA kannattaa tuloverolain 66 a §:n laajentamista siten, että muun kuin työnantajayhtiön osakkeiden käyttäminen henkilöstöanneissa olisi mahdollista, kun muut säännöksen edellytykset täyttyvät. Hallituksen esityksestä on poistettu vaatimus työnantajayhtiön osakkeiden merkitsemisestä. SVA pitää muutosta kannatettavana, koska se mahdollistaa henkilöstöannit konsernirakenteissa myös silloin, kun osakkeet tarjoaa muu konserniyhtiö. SVA huomauttaa, että konsernirakenteissa toimiessa ylin emoyhtiö ei välttämättä aina ole merkitty työnantajarekisteriin säännöllisesti palkkaa maksavaksi yritykseksi, joka on TVL 66 a §:n 3 momentin mukaan edellytys säännöksen soveltamiselle. Koska muutoksen tarkoitus on mahdollistaa henkilöstöannissa osakkeiden merkitseminen myös merkitsemällä konsernin emoyhtiön osakkeita, tulisi tämä vaatimus poistaa. Lisäksi vaatimus kohdeyhtiön (emoyhtiön) elinkeinotoiminnan harjoittamisesta sekä vaatimus omaisuuden muodostumisesta pääosin muusta kuin EVL 12 a §:ssä tarkoitettusta muusta omaisuudesta tulisi poistaa samoista syistä kuin työsuhteoptioita koskevissa kommentteissa on tuotu esille.

Hallituksen esityksessä on täsmennetty myös henkilöstön enemmistön käsitettä. Enemmistöllä tarkoitettaisiin työnantajayhtiön henkilöstön pääluvullista enemmistöä, eikä kenenkään antiin oikeutetun osuus saisi jäädä vain nimelliseksi. SVA pitää näitä täsmennyksiä kannatettavina. Erityisesti on selkeää, että enemmistökäsite koskisi työnantajayhtiön henkilöstöä eikä koko konsernin henkilöstöä.

Yhteenveto

SVA pitää hallituksen esitystä monilta osin parempana lausuntokierroksella olleeseen luonnokseen verrattuna. SVA pitäisi kuitenkin perusteltuna, että valtiovarainvaliokunta kiinnittäisi erityistä huomiota (1) lykätyn ansiotuloveron maksuunpanoon perintötilanteissa, (2)

ilmoitusmenettelyn toimivuuden vahvistamiseen sekä (3) konsernirakenteissa säännösten soveltumiseen myös konsernin ylimpään emoyhtiöön.

Helsingissä 29. päivänä syyskuuta 2026

Suomen Veroasiantuntijat ry

Marko Ojala
puheenjohtaja

Matti Pennanen
jäsen